

Stanovisko evropského inspektora ochrany údajů ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru – Směrem k evropské strategii pro elektronické soudnictví (e-justice)

(2009/C 128/02)

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 286 této smlouvy,

s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na článek 8 této listiny,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ⁽¹⁾,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů ⁽²⁾, a zejména na článek 41 tohoto nařízení,

PŘIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

1. Dne 30. května 2008 bylo přijato sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru – „Směrem k evropské strategii pro elektronické soudnictví (e-justice)“ (dále jen sdělení). V souladu s článkem 41 nařízení (ES) č. 45/2001 evropský inspektor ochrany údajů (dále jen „EIOU“) předkládá toto stanovisko.
2. Sdělení má za cíl navrhnout strategii pro elektronické soudnictví (e-justice), která by zvýšila důvěru občanů v evropský prostor práva. Základním cílem e-justice je přispět k tomu, aby soudnictví v Evropě bylo efektivněji spravováno v zájmu občanů. Činnost EU by měla umožnit občanům přístup k informacím, aniž by jim v tom bránily jazykové, kulturní a právní bariéry spojené s existencí velkého množství systémů. Návrh akčního plánu a časový rozvrh různých projektů je uveden v příloze k tomuto sdělení.
3. Toto stanovisko EIOU vyjadřuje připomínky ke sdělení, pokud jde o zpracování osobních údajů, ochranu soukromí v oblasti elektronické komunikace a volný pohyb údajů.

II. PODKLADY A KONTEXT

4. Rada ve složení pro spravedlnost a vnější vztahy ⁽³⁾ stanovila několik priorit pro rozvoj e-justice v červnu 2007:

— zřízení evropského rozhraní (portál e-justice);

— vytvoření podmínek pro síťové propojení několika rejstříků, např. rejstříků trestů, insolvenčních, obchodních a podnikatelských rejstříků a katastrů nemovitostí;

— zahájení příprav pro využití informačních a komunikačních technologií v souvislosti s evropským platebním rozkazem;

— lepší využití videokonferenční technologie v přeshraničních řízeních, především pokud jde o dokazování;

— vytvoření pomůcek pro překlad a tlumočení.

5. Práce na problematice e-justice významně pokročila. Dle názoru Komise má tato práce zajistit, aby byla dána přednost operativním projektům a decentralizovaným strukturám, ale zároveň umožnit koordinaci na evropské úrovni, navázat na stávající právní nástroje a zlepšit jejich účinnost pomocí informačních technologií. Podporu projektu e-justice vyjádřil i Evropský parlament ⁽⁴⁾.

6. Používání moderních informačních technologií důsledně podporuje Komise, a to jak v oblasti občanské, tak trestní. Toto vedlo k nástrojům, jako je například evropský platební rozkaz. Komise spravuje od roku 2003 „portál“ Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci, který je občanům přístupný ve 22 jazycích. Komise rovněž navrhla a zřídila Evropský soudní atlas. Tyto nástroje lze považovat za předchůdce budoucího evropského rámce pro e-justici. Co se týče trestních věcí, připravuje Komise nástroj, který má umožnit výměnu údajů získaných z rejstříků trestů členských států ⁽⁵⁾. Nejen Komise, ale i Eurojust vyvíjí bezpečné komunikační systémy s vnitrostátními orgány.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Úř. věst. L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ Dokument 10393/07 JURINFO 21.

⁽⁴⁾ Viz návrh zprávy Výboru Evropského parlamentu pro právní záležitosti.

⁽⁵⁾ Viz zejména systém ECRIS, zmíněný níže.

7. E-justice hodlá v následujících letech poskytnout mnoho příležitostí k tomu, jak evropský soudní prostor přiblížit více občanům. Aby v této důležité záležitosti mohla být vypracována celková strategie, Komise přijala dané sdělení o e-justici. Sdělení stanoví objektivní kritéria pro vytyčení priorit, především pokud jde o budoucí projekty na evropské úrovni, aby bylo možné v rozumném čase dosáhnout konkrétních výsledků.
8. Pracovní dokument útvarů Komise a průvodní dokument ke sdělení se souhrnem posouzení dopadů poskytují další podklady⁽⁶⁾. Při přípravě zprávy o posouzení dopadů byly zohledněny názory členských států, justičních orgánů, právnických profesí, občanů a podniků. EIOÚ konzultován nebyl. Zpráva o posouzení dopadů upřednostnila politickou variantu řešení problémů, která kombinuje evropský rozměr a vnitrostátní pravomoci. Ve sdělení byla zvolena tato politická varianta. Strategie se zaměří na využívání videokonferencí, vytvoření portálu e-justice, zlepšení překladatelských nástrojů vyvinutím automatických internetových pomůcek, zlepšení komunikace mezi justičními orgány, širší propojenost rejstříků jednotlivých členských států a internetové nástroje pro evropská řízení (např. evropský platební rozkaz).
9. EIOÚ podporuje zaměření na výše uvedené činnosti. Obecně podporuje komplexní přístup e-justice. Schvaluje trojí potřebu zlepšit přístup ke spravedlnosti, spolupráci mezi evropskými právními orgány a efektivnost soudnictví jako takového. V důsledku tohoto přístupu je ovlivněno několik institucí a osob:
- členské státy, které nesou prvotní odpovědnost za zajištění efektivního a spolehlivého soudnictví;
 - Evropská komise coby strážkyně smluv;
 - justiční orgány členských států, které potřebují propracovanější nástroje pro komunikaci, především pokud jde o přeshraniční případy;
 - právníké profese, občané a podniky, kteří všichni podporují lepší využívání informačních technologií, protože by jim pomohly lépe reagovat na jejich potřeby v soudní oblasti.
10. Sdělení je úzce spojené s návrhem rozhodnutí Rady o vytvoření Evropského informačního systému rejstříků trestů (ECRIS). Dne 16. září 2008 přijal EIOÚ stanovisko k tomuto návrhu⁽⁷⁾. Podpořil návrh za předpokladu, že bude zohledněno několik faktorů. Obzvláště upozornil, že dodatečné záruky pro ochranu údajů by měly vyvážit současný nedostatek komplexního právního rámce pro ochranu údajů v oblasti spolupráce mezi policejními a justičními orgány. Zdůraznil proto, že je zapotřebí účinná koordinace dozoru nad ochranou údajů v rámci systému, na němž se podílejí orgány členských států a Komise coby poskytovatelé společné komunikační infrastruktury.
11. Za připomínku stojí některá doporučení tohoto stanoviska, například:
- Je třeba zmínit vysokou úroveň ochrany údajů jakožto prvotní podmínku pro přijetí prováděcích opatření;
 - V zájmu lepšího zajištění právní jistoty by měla být upřesněna odpovědnost Komise za společnou infrastrukturu systému i použitelnost nařízení (ES) č. 45/2001;
 - Komise, a nikoliv členské státy, by také měla být odpovědná za propojovací programové vybavení, aby se zajistila efektivnost výměny a umožnil lepší dozor nad systémem;
 - Použití strojových překladů by mělo být jasně stanovené a vymezené, aby napomáhalo vzájemnému pochopení trestných činů a neovlivňovalo kvalitu přenesených údajů.
12. Tato doporučení stále ilustrují kontext, ve kterém bude předložené sdělení analyzováno.

III. VÝMĚNA INFORMACÍ PŘEDPOKLÁDANÁ PODLE SDĚLENÍ

13. E-justice má širokou oblast působnosti, která obecně zahrnuje používání informačních technologií při výkonu spravedlnosti v Evropské unii. Tato působnost zahrnuje

⁽⁶⁾ Pracovní dokument útvarů Komise, průvodní dokument ke sdělení „Směrem k evropské strategii pro elektronické soudnictví (e-justice)“ určenému Radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, souhrn posouzení dopadů, 30.5.2008, dokument SEK(2008) 1944.

⁽⁷⁾ Viz stanovisko evropského inspektora ochrany údajů o zřízení Evropského informačního systému rejstříků trestů (ECRIS) podle článku 11 rámcového rozhodnutí 2008/XX/SVV, dostupného na webové stránce EIOÚ, www.edps.europa.eu, pod hesly „consultation“ a poté „opinions“, „2008“.

množství otázek jako například projekty, které poskytují stranám v soudním sporu informace účinnějším způsobem. Spadá sem poskytování informací na internetu o soudnictví, zákonech a judikatuře, elektronické komunikační systémy spojující strany sporu a soudy a vytvoření plně elektronických řízení. Patří sem též evropské projekty jako například používání elektronických prostředků pro nahrávání jednání soudu a projekty zahrnující výměnu informací nebo propojování.

14. I když je tato působnost velice široká, EIOÚ zaznamenal, že informace budou poskytovány o trestní řízeních a o občanském a obchodním soudnictví, ale ne o správním soudnictví. Spojení bude existovat s trestním a občanským soudnictvím. Spojení bude existovat s trestním a občanským soudnictvím, ale ne již se správním soudnictvím, ačkoli by pro občany a podniky mohlo být užitečné mít přístup ke správnímu soudnictví, tj. k správnímu řízení a řízení o stížnostech. Mělo by být též zprostředkováno spojení se Sdružením státních rad. Tyto dodatky by občanům mohly usnadnit orientaci ve spletité síti, jíž správní právo se všemi jeho soudy často je, a zajistit, aby byli lépe informovaní o systémech správního soudnictví.

15. Z těchto důvodů EIOÚ doporučuje zahrnout správní řízení do e-justice. Jako součást tohoto nového bodu by projekt e-justice měl zajistit větší viditelnost předpisů o ochraně údajů, stejně jako vnitrostátních orgánů pro ochranu údajů, zvláště ve vztahu k typům údajů zpracovávaných v rámci e-justice. Toto by bylo v souladu s tzv. „londýnskou iniciativou“, kterou úřady pro ochranu údajů zahájily v listopadu 2006 a jejímž cílem je „komunikovat o otázkách ochrany údajů a zvýšení její účinnosti.“

IV. NOVÉ RÁMCOVÉ ROZHODNUTÍ O OCHRANĚ ÚDAJŮ V RÁMCI POLICEJNÍ A JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE V TRESTNÍCH VĚCECH

16. Se zvýšenou výměnou osobních údajů mezi justičními orgány, kterou sdělení předpokládá, nabírá platná právní rámec pro ochranu údajů na důležitosti. V této souvislosti EIOÚ konstatuje, že Rada Evropské unie přijala dne 27. listopadu, tři roky po původním návrhu Komise, rámcové rozhodnutí o ochraně osobních údajů v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech⁽⁸⁾. Tento nový právní předpis poskytne vedle ustanovení na ochranu údajů směrnice 95/46/ES v „prvním pilíři“ obecný právní rámec pro ochranu údajů ve věcech „třetího pilíře.“

17. EIOÚ vítá tento právní nástroj jako první důležitý krok k ochraně údajů v rámci policejní a justiční spolupráce. Úroveň ochrany údajů dosažená v konečném znění však není plně uspokojivá. Rámcové rozhodnutí se především vztahuje pouze na policejní a soudní údaje vyměňované

mezi členskými státy, orgány a systémy EU, ale nezahrnuje vnitrostátní údaje. Přijaté rámcové rozhodnutí navíc nestanoví povinnost rozlišovat mezi různými kategoriemi subjektů údajů, jako jsou podezřelé osoby, pachatelé trestných činů, svědci a oběti, aby bylo zajištěno, že jejich údaje jsou zpracovávány s odpovídajícími zárukami. Rámcové rozhodnutí není plně konzistentní se směrnicí 95/46/ES, obzvláště s ohledem na omezení účelů, pro něž mohou být osobní údaje dále zpracovávány. Nestanoví ani nezávislou skupinu příslušných vnitrostátních orgánů a orgánů EU pro ochranu údajů, která by nejen zajistila lepší koordinaci mezi orgány pro ochranu údajů, ale i podstatně přispěla k jednotnému používání rámcového rozhodnutí.

18. Toto by znamenalo, že v situaci, kdy je vynakládáno mnoho úsilí na to, aby byly vytvořeny společné systémy přeshraniční výměny osobních údajů, stále existují odlišnosti v předpisech, podle kterých jsou v jednotlivých zemích EU údaje zpracovávány a na základě kterých mohou občané uplatňovat svá práva.

19. EIOÚ znovu připomíná, že vysoká úroveň ochrany údajů v oblasti policejní a justiční spolupráce, jakož i soulad se směrnicí 95/46/ES, představují nezbytnou součást dalších předložených či plánovaných opatření za účelem usnadnění přeshraniční výměny osobních údajů při vymáhání práva. Toto vyplývá nejen z práva občanů na respektování jejich základního práva na ochranu osobních údajů, ale také z potřeby donucovacích orgánů zajistit kvalitu vyměňovaných údajů, jak potvrzuje příloha ke sdělení ve vztahu k propojení rejstříků trestů, důvěru mezi orgány jednotlivých zemí a konečně též právní platnost důkazů nashromážděných v přeshraničním kontextu.

20. Proto EIOÚ vyzývá evropské instituce, aby tyto body vzaly zvláště v úvahu nejen při provádění opatření plánovaných ve sdělení, ale též s cílem začít co nejdříve uvažovat o dalších zlepšeních právního rámce pro ochranu údajů při vymáhání práva.

V. PROJEKTY E-JUSTICE

Nástroje e-justice na evropské úrovni

21. EIOÚ uznává, že výměna osobních údajů je nutnou součástí budování prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Z tohoto důvodu EIOÚ podporuje návrh strategie e-justice, přičemž podtrhuje význam ochrany údajů v této souvislosti. Dodržování ochrany údajů je skutečně nejen právní

⁽⁸⁾ Dosud nepublikováno v Úředním věstníku.

povinností, ale též klíčovým prvkem úspěchu navrhovaných systémů, např. pro zajištění kvality výměny údajů. Totéž platí pro instituce a orgány, které zpracovávají osobní údaje při tvorbě nových politik. Předpisy a zásady je třeba používat a následovat v praxi a obzvláště by k nim mělo být přihlíženo při návrhu a budování informačních systémů. Soukromí a ochrana údajů jsou v podstatě „klíčovými faktory úspěchu“ pro prosperující a vyváženou informační společnost. Je tedy rozumné do nich investovat a udělat to co nejdříve.

22. V této souvislosti EIOÚ zdůrazňuje, že sdělení nepředpokládá vytvoření centrální evropské databáze. Vítá volbu decentralizovaných struktur. EIOÚ údajů připomíná, že zaujal stanovisko k systému ECRIS⁽⁹⁾ a k průmskému podnětu⁽¹⁰⁾. Ve stanovisku o ECRIS evropský inspektor ochrany údajů poznamenal, že decentralizované struktury brání dodatečně duplicitě osobních údajů v centrální databázi. Ve stanovisku k „průmskému podnětu“ doporučil vzít řádně v úvahu rozsah systému při diskusích o propojení databází. Zejména by měly být stanoveny konkrétní formáty pro předávání údajů, jako např. prostřednictvím internetu podané žádosti o výpis z rejstříku trestů, které zohledňují též jazykové rozdíly, a přesnost výměn údajů by měla být neustále monitorována. Tyto body by měly být vzaty v úvahu také v souvislosti s iniciativami, které vyplývají ze strategie e-justice.
23. Evropská komise zamýšlí přispět k posílení a rozvoji nástrojů e-justice na evropské úrovni v úzké spolupráci s členskými státy a ostatními partnery. Podporuje úsilí členských států a sama má v úmyslu vypracovat řadu počítačových nástrojů ke zvýšení interoperability systémů, usnadnění přístupu občanů ke spravedlnosti a komunikace mezi justičními orgány a s cílem dosáhnout podstatných úspor z rozsahu na evropské úrovni. Pokud jde o interoperabilitu programových vybavení používaných členskými státy, ne všechny členské státy musí nezbytně používat stejné programové vybavení – ačkoli by toto byla nepraktičtější varianta – programová vybavení však musí být zcela interoperabilní.

24. EIOÚ doporučuje, aby byla v souvislosti s propojením a interoperabilitou systémů řádně vzata v úvahu zásada

⁽⁹⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4, bod 18.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 89, 10.4.2008, s. 4.

omezení účelu a aby tyto systémy byly vytvářeny v rámci norem pro ochranu údajů (zásada „soukromí coby aspekt návrhu“). Jakákoli forma interakce mezi dvěma odlišnými systémy by měla být důkladně zdokumentována. Interoperabilita by nikdy neměla vést k tomu, aby orgán, kterému není povolen přístup k určitým údajům nebo jejich použití, mohl tento přístup získat prostřednictvím jiného informačního systému. EIOÚ by chtěl znovu zdůraznit, že interoperabilita by nikdy neměla sama o sobě ospravedlnit obcházení zásady omezení účelu⁽¹¹⁾.

25. Kromě toho další zásadní bod spočívá v zajištění, aby rozšířená přeshraniční výměna osobních údajů byla doprovázena zvýšeným dozorem a zvýšenou spoluprací orgánů pro ochranu údajů. EIOÚ již zdůraznil ve svém stanovisku ze dne 29. května 2006 týkajícím se rámcového rozhodnutí o výměně informací z rejstříků trestů⁽¹²⁾, že návrh rámcového rozhodnutí by se měl věnovat nejen spolupráci mezi ústředními orgány, ale i spolupráci mezi jednotlivými příslušnými orgány pro ochranu údajů. Tato potřeba je stále naléhavější vzhledem k tomu, že jednání o nedávno přijatém rámcovém rozhodnutí o ochraně osobních údajů zpracovávaných v rámci policejní a justiční spolupráce⁽¹³⁾ vedla k vypuštění ustanovení, které zřizovalo pracovní skupinu sdružující orgány EU pro ochranu údajů, jejíž úkolem měla být koordinace jejich činností v souvislosti se zpracováním údajů v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech. V zájmu zajištění účinného dohledu a zároveň vysoké kvality přeshraničního pohybu údajů pocházejících z rejstříků trestů by proto bylo potřebné vytvořit mechanismy účinné koordinace mezi příslušnými orgány pro ochranu údajů⁽¹⁴⁾. Tyto mechanismy by měly rovněž zohlednit skutečnost, že dohled nad infrastrukturou sítě s-TESTA spadá do pravomoci EIOÚ⁽¹⁵⁾. Nástroje e-justice mohou podpořit tyto mechanismy, které by mohly být vyvinuty v úzké spolupráci s orgány pro ochranu údajů.

26. Komise upozorňuje v bodě 4.2.1, že pro výměnu údajů z rejstříků trestů bude důležité, aby přesáhla rámec justiční spolupráce, aby bylo možné začlenit další cíle, např. přístup k určitým pozicím. EIOÚ zdůrazňuje, že jakékoli zpracovávání osobních údajů pro jiné účely, než pro které

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 91, 19.4.2006, s. 53. Viz též připomínky EIOÚ ke sdělení Komise o interoperabilitě evropských databází, Brusel 10.3.2006.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 91, 26.4.2007, s. 9.

⁽¹³⁾ Viz výše, kapitola IV.

⁽¹⁴⁾ Viz stanovisko EIOÚ k systému ECRIS, body 8, 37 a 38.

⁽¹⁵⁾ K této otázce viz níže body 27 a 28.

byly shromážděny, by mělo respektovat zvláštní podmínky stanovené v platných předpisech na ochranu údajů. Zejména by zpracovávání osobních údajů pro jiné účely mělo být dovoleno, jen pokud je to nezbytné pro dosažení cílů uvedených v předpisech Společenství na ochranu údajů ⁽¹⁶⁾ a pokud jsou stanoveny legislativními opatřeními.

27. Sdělení v souvislosti s propojením rejstříků trestů uvádí, že jako součást příprav ke vstupu rámcového rozhodnutí o výměně informací v rejstříků trestů v platnost Komise zahájí dvě studie proveditelnosti s cílem organizovat další vývoj projektu a rozšířit výměnu údajů tak, že bude zahrnovat i údaje o příslušných třetích zemí odsouzených za trestné činy. V roce 2009 dá Komise členským státům k dispozici programové vybavení s cílem umožnit, aby výměna informací mohla v krátkém časovém intervalu probíhat mezi všemi rejstříky trestů. Tento referenční systém použitý k výměně informací v kombinaci se systémem s-TESTA umožní realizovat úspory z rozsahu tím, že členské státy nebudou muset pracovat na vývoji vlastních programů samostatně. Navíc zjednoduší fungování projektu.

28. V této souvislosti EIOÚ vítá používání infrastruktury s-TESTA, která se osvědčila jako spolehlivý systém pro výměnu údajů, a doporučuje, aby byly podrobně vymezeny statistické prvky ve vztahu k plánovaným systémům výměny údajů a aby byla řádně zohledněna potřeba zajištění dohledu nad ochranou údajů. Statistické údaje mohou například vysloveně zahrnovat prvky, jako je počet žádostí o přístup či opravu osobních údajů, délka a úplnost procesu aktualizace, druh osob, které mají přístup k těmto údajům, jakož i případy porušení bezpečnostních opatření. Kromě toho by statistické údaje a zprávy založené na těchto údajích měly být plně dostupné orgánům příslušným k ochraně údajů.

Strojový překlad a databáze překladatelů

29. Používání strojového překladu je užitečným nástrojem a může přispět k vzájemnému porozumění mezi příslušnými aktéry v členských státech. Strojový překlad by však neměl vést ke snížení kvality vyměňovaných informací, obzvláště pokud jsou tyto informace používány jako podklady pro rozhodnutí, která mají pro dotyčné osoby právní důsledky. EIOÚ poukazuje na to, že je důležité jasně stanovit a vymežit použití strojových překladů. Použití strojového překladu pro účely přenosu informací, které nebyly přesně předloženy, jako například dodatečných poznámek či upřesnění doplněných v jednotlivých případech, může mít vliv na kvalitu přenesených informací – a tím na rozhodnutí přijaté na jejich základě – a mělo by být v zásadě vyloučeno ⁽¹⁷⁾. EIOÚ navrhuje vzít toto dolo-

ručení v úvahu při přijímání opatření vyplývajících ze sdělení.

30. Sdělení usiluje o vytvoření databáze soudních předkladatelů a tlumočnicků, aby došlo ke zlepšení kvality soudních překladů a tlumočení. EIOÚ podporuje tento cíl, ale připomíná, že se na tuto databázi budou vztahovat příslušné právní normy pro ochranu údajů. Zejména pokud by databáze obsahovala údaje o hodnocení výkonu překladatelů, mohly by příslušné orgány pro ochranu údajů provádět předběžnou kontrolu.

Akční plán pro evropskou e-justici

31. V bodě 5 sdělení upozorňuje na to, že je nutné jasně rozdělit odpovědnost mezi Komisi, členské státy a další aktéry zapojené do justiční spolupráce. Komise se ujme všeobecné role koordinátora a bude podporovat výměnu osvědčených postupů a pracovat na konceptu portálu e-justice, který zprovozní, a bude koordinovat informace na něm umístěné. Kromě toho bude Komise pokračovat v práci na propojení rejstříků trestů a zůstane nadále přímo odpovědná za soudní síť pro věci občanské a bude i nadále podporovat soudní síť pro věci trestní. Členské státy budou muset aktualizovat informace o svých soudních systémech umístěné na webové stránce e-justice. Dalšími aktéry jsou soudní síť pro věci občanské a pro věci trestní a Eurojust. Budou pracovat na nástrojích, které jsou nezbytné pro účinnější justiční spolupráci, obzvláště na nástrojích pro strojový překlad a na bezpečném systému výměny, v úzké spolupráci s Komisí. Návrh akčního plánu a časový rozvrh různých projektů je uveden v příloze ke sdělení.

32. V této souvislosti EIOÚ zdůrazňuje, že na jedné straně se v systému ECRIS nevytváří žádná centrální evropská databáze a nepředpokládá se přímý přístup do databází jiných členských států, které obsahují záznamy z rejstříku trestů, zatímco na druhé straně je na vnitrostátní úrovni odpovědnost za správnost informací soustředěna v rukách ústředních orgánů členských států. V rámci tohoto mechanismu nesou členské státy odpovědnost za provoz vnitrostátních databází a za účinné provádění výměn. Není jasné, zda nesou odpovědnost za propojovací programové vybavení či nikoliv. Komise poskytne členským státům k dispozici programové vybavení s cílem umožnit, aby výměna informací mohla v krátkém časovém intervalu probíhat mezi všemi rejstříky trestů. Tento referenční systém se bude pro výměnu informací používat v kombinaci se systémem s-TESTA.

33. EIOÚ chápe, že v souvislosti s podobnými iniciativami e-justice mohou být zaváděny podobné systémy a Komise ponese odpovědnost za společnou infrastrukturu, ačkoli to

⁽¹⁶⁾ Viz zejména článek 13 směrnice 95/46 a článek 20 nařízení (ES) č. 45/2001.

⁽¹⁷⁾ Viz body 39 a 40 stanoviska EIOÚ k systému ECRIS.

není upřesněné ve sdělení. EIOÚ navrhuje z důvodu právní jistoty upřesnit tuto odpovědnost v opatřeních vycházejících ze sdělení.

Projekty e-justice

34. Příloha uvádí skupinu projektů, na kterých se bude pracovat v příštích pěti letech. První projekt, vytvoření internetových stránek e-justice, se týká portálu e-justice. Tento úkol vyžaduje studii proveditelnosti a vytvoření portálu. Dále je potřebné zavedení metod řízení a zveřejnění informací ve všech jazycích EU na internetu. Druhý a třetí projekt se týká propojování rejstříků trestů. Druhý projekt se týká propojování vnitrostátních rejstříků trestů. Třetí projekt předpokládá vytvoření evropského rejstříku odsouzených příslušníků třetích zemí na základě studie proveditelnosti a legislativního návrhu. EIOÚ konstatuje, že posledně zmíněný projekt již není uveden v pracovním programu Komise, a klade si otázku, zda to znamená změnu v plánovaných projektech Komise nebo pouze odložení tohoto konkrétního projektu.

35. Sdělení také uvádí tři projekty v oblasti elektronické výměny a tři projekty týkající se podpory překladu. Bude zahájen pilotní projekt postupného sestavení mnohojazyčného komparativního právního slovníku. Další projekty se vztahují k vytvoření dynamických formulářů doplňujících evropské právní předpisy či na použití videokonference justičními orgány. Kromě toho se v rámci fór e-justice budou konat roční jednání o tématech e-justice a bude se rozvíjet odborná příprava právnických profesí v oblasti justiční spolupráce. EIOÚ doporučuje, aby tato jednání a odborná příprava dostatečně zohledňovaly právní předpisy a praxi v oblasti ochrany údajů.

36. Příloha tedy předpokládá vypracování široké řady evropských nástrojů s cílem usnadnit výměnu informací mezi aktéry v jednotlivých členských státech. Důležitou roli mezi těmito nástroji bude hrát portál e-justice, za který ponese odpovědnost převážně Komise.

37. Mnoha těmto nástrojům bude společné to, že informace a osobní údaje budou vyměňovány a spravovány aktéry na vnitrostátní i evropské úrovni, na něž se vztahují povinnosti ochrany údajů a kteří jsou podřízeni orgánům dozoru zřízeným na základě směrnice 95/46/ES nebo nařízení č. 45/2001. Jak již EIOÚ vysvětlil ve svém stanovisku týka-

jícím se systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) ⁽¹⁸⁾, je v této souvislosti nezbytné zajistit, aby povinnosti spojené s dodržováním předpisů na ochranu údajů byly plněny účinně a hladce.

38. Za tímto účelem je v podstatě nutné jednak, aby byla jasně vymezena a rozdělena odpovědnost za zpracovávání osobních údajů v rámci těchto systémů, a jednak aby byly, kdykoli je to nutné, stanoveny vhodné koordinační mechanismy – zejména ve vztahu k doзору.

39. Použití nových technologií je jedním ze základních pilířů iniciativ souvisejících s e-justicí. Propojení vnitrostátních rejstříků, vytvoření elektronického podpisu, bezpečné sítě, virtuální platformy pro výměnu a rozšířené použití videokonference budou v příštích letech představovat základní prvky iniciativ v oblasti e-justice.

40. V této souvislosti je nezbytné, aby byla problematika ochrany údajů zohledněna v co možná nejranější fázi a aby byla začleněna do struktury zamýšlených nástrojů. Obzvláště důležitá je struktura systému a také zavedení vhodných bezpečnostních opatření. Tento přístup založený na zásadě „soukromí coby aspekt návrhu“ by příslušným iniciativám spojeným s e-justicí dovolil zajišťovat účinnou správu osobních údajů a zároveň by byl zárukou souladu se zásadami na ochranu údajů a bezpečnosti při výměně údajů mezi různými orgány.

41. EIOÚ dále upozorňuje, že technologické nástroje by měly být používány nejen k zajištění výměny informací, ale také k posílení práv zúčastněných osob. V tomto ohledu EIOÚ ve sdělení vítá zmínku o možnosti občanů žádat o výpis z rejstříku trestů prostřednictvím internetu a v jazyce, který si zvolí ⁽¹⁹⁾. Ve vztahu k této otázce EIOÚ připomíná, že ve svém stanovisku k návrhu Komise o výměně informací z rejstříků trestů uvítal, že dotyčná osoba může žádat o informace z rejstříku trestů, které se jí týkají, u ústředního orgánu členského státu, za předpokladu, že se jedná o osobu, která má či měla bydliště na území dožádaného nebo žádajícího členského státu a nebo je či byla jeho státním příslušníkem. Myšlenku využít jako jedno správní místo orgán, který je blíže zúčastněné osobě, vyjádřil EIOÚ též v oblasti koordinace systémů sociálního

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 270, 25.10.2008, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Viz strana 6 sdělení.

zabezpečení. EIOÚ tudíž vyzývá Komisi, aby pokračovala stejným směrem dále a posílila technologické nástroje, a zejména přístup na internet, aby tak občanům umožnila lépe nakládat s jejich osobními údaji, i pokud se pohybují mezi různými členskými státy.

VI. ZÁVĚRY

42. EIOÚ podporuje současný návrh na zřízení e-justice a doporučuje zohlednit připomínky uvedené v tomto stanovisku, mezi něž patří:

- vzít v úvahu nové rámcové rozhodnutí o ochraně osobních údajů v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech – včetně jeho nedostatků – nejen při provádění opatření zamýšlených ve sdělení, ale též s cílem začít co nejdříve uvažovat o dalším zlepšení právního rámce pro ochranu údajů při vynucování práva;
- zahrnout správní řízení do e-justice; jako součást tohoto nového bodu, by projekt e-justice měl zajistit větší viditelnost předpisů o ochraně údajů i vnitrostátních orgánů pro ochranu údajů, zvláště s ohledem na typy údajů zpracovávané v rámci projektů e-justice;
- nadále upřednostňovat decentralizované struktury;
- vzít v souvislosti s propojením a interoperabilitou systémů řádně v úvahu zásadu omezení účelu;

- jasně rozdělit odpovědnost mezi všechny aktéry, kteří zpracovávají osobní údaje v rámci plánovaných systémů, a vytvořit mechanismy účinné koordinace mezi příslušnými orgány pro ochranu údajů;
- zajistit, aby zpracovávání osobních údajů pro jiné účely, než pro které byly shromážděny, respektovalo zvláštní podmínky stanovené v platných předpisech na ochranu údajů;
- jasně stanovit a vymezit použití strojových překladů, aby napomáhalo vzájemnému pochopení trestných činů a neovlivňovalo kvalitu přenesených údajů;
- vyjasnit odpovědnost Komise za společné infrastruktury, například za systém s-TESTA;
- v souvislosti s použitím nových technologií zajistit, aby problematika ochrany údajů byla zohledněna v co možná nejranější fázi (zásada „soukromí coby aspekt návrhu“) a zároveň posílit technologické nástroje, které občanům umožní lépe nakládat s jejich osobními údaji, i pokud se pohybují mezi různými členskými státy.

V Bruselu dne 19. prosince 2008.

Peter HUSTINX
evropský inspektor ochrany údajů